

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXCI. De Vicario deputando in Ecclesiis quæ sunt unitæ Monasteriis Monialium, quibus cura animarum imminet: Et de Monialibus manutenendis in quasi possessione deputandi, seu eligendi, aut ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

ubi Concilium nondum in omnibus suis partibus receptum est, contrarium observatur; nempe non admitti iurispatronatus derogationem, licet non ex fundatione, & dotatione, sed ex privilegio vel prescriptione competat: ut DD. Galli testantur, ut per Rebuff. in praxi, in 3. parte Signatura, in verbo, nec non iurispatronatus, numero 23. & 24. Add. ad Alexand. cons. 74. numero 37. in verbo potuit, lib. 4. Illis tamen non assentior, qui existimant quod derogatio non convalescit, si patronus postea negligens sit, & permittat labi tempus quadrimetris ad presentandum; sed poterit Ordinarius lapsu quadrimetri, confectis iure devoluto; & taliter provisus iure devoluto poterit opponere de nullitate provisionis Pontificiae, per viam exceptionis, vel appellare tanquam ab abusu. Hanc autem sententiam falsam esse, & erroneam, ut scilicet lapsu quadrimetri, Episcopus, seu illius collator ordinarius confectis iure devoluto; constat, non solum quando Papa apposuit clausulam, accedente consensu patronorum, quia tunc nullum fit patroni praedictum, & sufficit quod consensus postea superveniat; sed etiam si simpliciter iurispatronatus fuerit derogatum, non solum si ex privilegio, sed etiam si ex fundatione competere. Ratio est, quia licet provisio & institutio facta spreto patrono, sit ipso iure nulla, cap. decernimus, 16. q. 1. cap. cum dilectus, de iurispatronatu, hoc tamen procedit reclamante, & contradicente patrono intra tempus datum ad presentandum, alias sustinetur, & valet provisio & collatio facta spreto patrono: Rebuff. in praxi, in 3. parte Signat. in verbo, nec non iurispatronatus, num. 5. 1. Rot. decis. 77. part. 1. diversim. 4. cum similibus: Nullitas autem haec inducta est in favorem patroni, ideo potest illi renunciare per lapsum temporis concessi ad presentandum, estque in pendentem toto illo tempore collatio, & patrono non reclamante intra tempus, valida est, ut ex tunc. Lambert. de iurispatr. lib. 2. part. 3. q. 2. art. 2. num. 25. 16. & 27. Quod fuit prosequitur Vivian. de iurispatronat. lib. 12. c. 5. per totum.

17 In Hispania quoque non admittitur derogatio iurispatronatus ex privilegio quaesiti, seu ex consuetudine, vel prescriptione: atque ita obtentum fuisse testatur Covar. practica. q. 1. cap. 3. n. 6. versic. Tertio, & versic. Quarto, ubi probat quod in dubio iurispatronatus praesumitur acquisitum a laicis ex fundatione, & dotatione; maxime si laicus solo temporis cursu nitatur, ex quo, & continuatis praesentationibus effluat, orient praesumptio iurispatronatus ex fundatione, & dotatione quaesiti: ut per eundem Covar. loco citato, num. 6. versic. Primum. Quod est verum quando sumus extra casum praesumptae usurpationis: Rot. apud Garz. de benef. part. 5. cap. 9. num. 87. versic. non obstat quod in dictis instrumentis, & numero 141. in quarta declaratione.

CAP. V. CXCI.

De Vicario deputando in Ecclesiis, quae sunt unitae monasteriis Monialium, quibus cura animarum imminet. Et de Monialibus manutenendis in quasi possessione deputandi, seu eligendi, aut nominandi Vicarium, qui curam animarum exerceat. Et quod non solum electio Vicarii, sed etiam in certis casibus collatio beneficiorum ad Moniales ex concessione Pontificia competere possit. Patroni Ecclesiastici nominationem habere vim electionis: Cardinales habere indultum, ut ipsi soli, & privative, suae dioeceseos beneficia conferant. Praevencionem patroni, etiam Ecclesiastici, impedire, ne in praedictum praesentationis admittatur collatio alteri quam praesentato fieri possit. Electio Ecclesiae in Collegiatam cuius autoritate fieri queat. Et hoc casu ille, cui prima Dignitas adjudicabitur, debet habere aetatem requisitam tempore provisionis.

nandi Vicarium, qui curam animarum exerceat. Et quod non solum electio Vicarii, sed etiam in certis casibus collatio beneficiorum ad Moniales ex concessione Pontificia competere possit. Patroni Ecclesiastici nominationem habere vim electionis: Cardinales habere indultum, ut ipsi soli, & privative, suae dioeceseos beneficia conferant. Praevencionem patroni, etiam Ecclesiastici, impedire, ne in praedictum praesentationis admittatur collatio alteri quam praesentato fieri possit. Electio Ecclesiae in Collegiatam cuius autoritate fieri queat. Et hoc casu ille, cui prima Dignitas adjudicabitur, debet habere aetatem requisitam tempore provisionis.

SUMMARY.

- 1 Monasterio Monialium competere potest cura animarum, per alium tamen exercenda.
- 2 Concessa Monialibus Ecclesia, censetur etiam illis concessa cura animarum eidem Ecclesiae annexa.
- 3 Cura animarum competens Monialibus debet exerceri per Presbyteros saeculares.
- 4 Moniales quae sunt in quasi possessione nominandi Vicarios perpetuos, sunt in illa manutinentia.
- 5 Collatio beneficiorum spectare potest ad Moniales, interveniente indulto Apostolico; alioquin facina sunt huius iuris incapaces.
- 6 Quando fundatio, seu dotalio facta fuit de bonis Ecclesiae, iurispatronatus non potest esse laicalis, quamvis fundator sit laicus.
- 7 Insurgendi cum sit spirituale, laicis competere non potest.
- 8 Praesentatione facta per patronum Ecclesiasticum, quare non liceat ipsi variare.
- 9 Cardinales Episcopi beneficia sua dioeceseos soli privative conferunt ex indulto Pontificio.
- 10 Patronus Ecclesiasticus, si praevenerit praesentando formiter, & illa praesentatio fuerit accepta, non potest Superior conferre.
- 11 Electio Ecclesiae in Collegiatam cuius autoritate fieri possit.
- 12 In electione in Collegiatam, & in qualibet mutatione status Ecclesiae, requiritur consensus Patroni.
- 13 Dignitas, cui cura animarum imposita est, non potest conferri non habenti aetatem 25. annorum.
- 14 Cura animarum exigit aetatem 25. annorum, adeo ut si quid, etiam minimum desit ad illam aetatem, provisio sit nulla.
- 15 Qui debet promoveri ad Sacerdotium ex qualitate beneficii, sufficit quod promoveatur intra annum, & in Gallia intra biennium.
- 16 Etiam si provisus habeat aetatem requisitam ad se promoveri faciendum, tamen debet tempore provisionis habere aetatem requisitam ad Sacerdotium.
- 17 Annus, vel biennium quod conceditur provisio ad faciendum se promoveri, non datur ad completendam aetatem, quae debet adesse tempore provisionis.

nis, sed ad suscipiendam Ordinem, quanto-
cuius fieri poterit. Sed tamen multi consue-
re, quod iusticiam provisum esse in tali aetate, ut intra
annum promoveri possit.

- D** Vbiatum fuit de natura vicariæ perpetuæ,
directæ in quadam Ecclesia Parochiali unita
Monasterio Monialium, quam antiquis temporibus
Comes provinciae eidem Monasterio con-
cesserat. Super quo interrogatus: † Dixi in primis,
quod Monasterio Monialium competere de jure
potest cura animarum per Vicarios exercenda: Fel-
lin in cap. cum venerabilis, n. 36. de exceptionib. Et
probat ex Concil. Trident. sess. 25. c. 11. de Regula-
ribus, dum ibi fit mentio de cura animarum in Mo-
nasteriis, seu domibus mulierum, & per consequens
in illarum Ecclesiis Quia Monasterii appellatione
etiam Ecclesia continetur: Gloss. in cap. 1. verbo,
exemptio, & ibi Communiter DD. de privilegiis, in 6.
Rot. dec. 5. n. 22. p. 5. recent. & dec. 53. n. 3. eadē part.
- † Et concessa Monialibus Ecclesia cum suis iuri-
bus & pertinentiis, concessa quoque fuit illis cura
animarum Ecclesiae annexa. Innocent. in cap. cum ad
Sedem, n. 2. & 3. de restit. spoliar. Calderin. conf. 6. de
verbor. signific. Rot. dec. 21. n. 6. part. 6. recent.
- † Et hoc casu deputari debent Vicarii seculares:
per text. in cap. 1. de capell. Monach. Rot. dicta dec. 21.
n. 8. Cujus textus dispositio locum etiam ha-
bet in Ecclesiis Monialium: ut in dicta dec. 21.
n. 10. † Et cum Capitulum Monialium ab anti-
quissimo tempore esset in quasi possessione nomi-
nandi, seu eligendi Vicarium perpetuum illius Eccle-
siae, unā cum Priore qui unicam vocem semper
habuit in illa electione, debet omnino in sua quasi
possessione manentem; cum constet de pluribus
nominationibus, seu praesentationibus dicti Capi-
tuli effectivis: cap. cum Ecclesia Syrina, de causa
possess. & propriet. Datur siquidem illis manentia
probat illa quasi possessione: Rot. dec. 5. n. 1. &
2. part. 5. recent. † Et non est mirum, quod nomi-
natio Vicarii spectet ad Moniales, cum etiam in
certis casibus collatio beneficiorum spectare possit
ad Abbatissas: Abb. in cap. cum dilectus, n. 2. de
consuetud. Mar. Antonin. lib. 1. resolut. 63. n. 5. Ricc.
collectan. 2675. Quod intelligit, si interveniat pri-
vilegium, seu indultum summi Pontificis; nam
alioquin femina, immo & masculus laicus, non est
capax conferendi beneficia Ecclesiastica: quod co-
piosius probat & explicat Garz. de benefic. p. 1. c. 2.
n. 33. & mult. sequentib.
- † Cum igitur jus nominandi ad Capitulum perti-
nere non dubitaretur, deveniendum fuit ad aliam
difficultatem, videlicet an jus istud nominandi
Vicarium, dependeret à patronatu laicali, vel Ec-
clesiastico, & per consequens utrum huic juri de-
rogari posset per summum Pontificem de pote-
state ordinaria, vel per Legatum? Sanè jus patrona-
tus Regi tanquam successori Comitum provinciae
super hac vicaria non competere censui. In primis,
si de Prioratu ageretur, Comes illum non funda-
vit de bonis propriis, sed pro dotatione Monaste-
rii Ecclesiam, & bona Ecclesiae donavit: quando
autem fundatio & dotatio facta fuit de bonis Ec-
clesiae, non autem de propriis, non potest funda-
tor praetendere jus patronatus laicale: Lotter. de re
benefic. lib. 1. quest. 28. numero 47. Non enim est
jus patronatus laicale, nisi fundatum fuerit de bo-
nis patrimonialibus fundatoris: Vivian. de jure
patronat. libro 1. capite 3. numero 11. † Si verò non
agatur de Prioratu, sed de Vicaria, prout hic age-

barur, constat evidenter, hoc casu non de jure pa-
tronatus agi, sed de jure nominandi, seu eligendi,
quod est omnino spirituale, nec potest laicus com-
petere; & per consequens per provisiones, praeter-
tim Apostolicas, illi derogari posse. Omnes siquidem
DD. reddentes rationem differentiae, cor-
poratus laicus variate possit, & novam facere praesentationem, in medium adducunt, † quia vide-
licet praesentatio Ecclesiasticorum habet vim elec-
tionis, quae merè spiritualis est, & semel facta
variari nequit, ut refert Barbof. de Episcopis, cap. 7.
numero 154. Vivian. de juspatronat. lib. 1. cap. 1.
numero 5. Potest igitur Papa conferre, sperto pa-
trono Ecclesiastico, & multo magis huic juri no-
minandi derogare, maxime in Gallia: ex Addit.
ad Louet littera P, num. 15. in gloss. C. & littera R.
num. 47.

Verum vix evitari posse existimavi, quia ad
Archiepiscopum collatorem ordinarium pro ob-
tinentis provisionibus esset recurrendum. Quia
agebatur de Cardinali ordinario collatore, qui ha-
bebat indultum sibi à summo Pontifice concessum,
ita ut ipse solus beneficia suae dioeceseos, per se,
vel per alium conferre posset; cui tamen indulto
summus Pontifex derogare poterat, quamvis non
sufficeret derogatio generalis, sed illa fieri debet
per verba & clausulas speciales: veluti si diceretur,
non obstante indulto tali Cardinali concessum
testatur Anastas. Gernon. in tractatu de indult. Car-
dinal. §. alioquin, numero 28. fol. 505. Paul. conf. 5.
numero 19. lib. 4. Pur. dec. 488. alias 504. ibi.
& dec. 190. lib. 3.

Advertendum tamen est, quod posito quod non
simplex nominatio, aut jus praesentandi Monialibus
competeret, sed ipsum quoque juspatronatus
liis beneficiis, prout fuerat jam per arretum Curiae
Parlamentarii declaratum; poterant Moniales hoc
uti remedio, nempe quod eveniente casu vacan-
tis, sive per obitum, sive per puram & simplicem
resignationem, (sive dimissionem), procederent ad
nominationem, subsecuta effectuali praesentatione
nominati coram Superiori habente potestatem
conferendi; talis enim praesentatio formaret sibi
haberet vim praeventionis, ita ut alii quicunque
collatores non possent illud beneficium conferre
quamvis derogare vellent, & possent juri patro-
nus; quia post praesentationem formaret sibi
etiam non subsecuta institutione, res definit
integra; & cum praesentato fuerit quæsitum jura
rem, Vivian. de juspatronat. lib. 8. cap. 8. num. 5. non
potest illi derogari: Ioan. de Selva in tractatu
benefic. parte 3. questione 11. numero 44. & 45. ubi
ait hoc multo magis procedere in praesentatione
facta per patronos Ecclesiasticos, quæ sortitur nu-
turam electionis: cap. querelam, de elect. Innocent.
in cap. cum autem, de juspatronat. Et praedicta copio-
sius confirmantur ex iis, quæ fuscè deducit Bur-
deau in addit. ad Louet, littera P, numero 25. in
gloss. C.

Sed praedictus Dominus Vicarius desiderans con-
dem Ecclesiam Parochialem ex fructibus pingui-
sui beneficii erigere in Collegiatam; quaesivit qua
via ad hoc procedendum esset? Cui responsum fuit
primò, controversiam esse inter DD. utrum cre-
atio illa fieri possit auctoritate inferioris à Papa
vel à Sede Apostolica praecisè fieri debeat? Multum
siquidem graves DD. existimant id licere auctore
Ordinari, ut per text. in cap. quoniam, de vita &
honest. cleric. & ibi Panor. mit. num. 2. & 6. & alii quos
refert Addit. ad Burat. dec. 912. n. 14. Verum ut

tius est, ut ad sanctam Sedem pro hujusmodi erectione recurratur: prout fieri debere testatur Garz. de benef. p. 12. cap. 5. n. 4. maxime stante declaratione expresse sacre congregationis, quæ hoc clare decidit: ideo ab illa non est recedendum: Lotter. de re benef. lib. 1. g. 14. n. 49.

12 Verum dixi adhibendum quoque esse consensum patronorum, cum agatur de mutatione status Ecclesiæ: quæ fieri non potest, nisi interveniente patroni consensu: ut in propriis terminis tradit Lotter. dicto lib. 1. quæst. 14. num. 53. Et probatur ex iis, quæ tradit Moneta de commut. ultim. volunt. cap. 12. n. 26. ubi probat in suppressione beneficiorum necessarium intervenire debere consensum patroni, sive laici, sive Ecclesiastici: idemque generaliter obtinere in quacunque mutatione status Ecclesiæ patronaturum.

13 Posito autem quod procederetur ad erectionem illius Ecclesiæ in Collegiatam auctoritate Sedis Apostolicæ, & interveniente consensu patronorum; prima Dignitas illius Ecclesiæ: sive Decanatus, sive præpositura, aut alio nomine nuncupetur, conferri non poterit illi, qui non erit in vigesimo quinto saltem suæ ætatis anno constitutus, sine dispensatione Apostolica; quatenus illi cura animarum imminet, quia cura exerceri non potest nisi per eum, qui actu Sacerdotium obtinet: Duran. decis. 433. n. 11. Ideo ut plurimum ætate viginti quinque annorum in Dignitatibus Ecclesiæ collegatarum requiri ostendimus superius, part. 1. cap. 99. n. 9. & 4. Cum certum sit neminem ad Sacerdotium promoveri posse, nisi illam ætatem obtineat: ex cap. cum in cunctis, §. inferiora, de election. cap. licet canon. cod. tit. in 6. Adeo ut provisio nulla sit, si ad illam ætatem quid minimū desit, per text. in dicto cap. licet canon. ibi, viribus omnia carere, Patris. de resignat. benef. lib. 4. quæst. 9. n. 24. Garz. de benef. part. 7. cap. 4. n. 41. juncto num. 32. & 34. Vivian. de jure patronat. lib. 1. c. 1. n. 188. Petr. Gregor. de benef. c. 7. n. 5. vers. alia beneficia.

15 Quia habilitas & capacitas requiritur quod interveniat tempore provisionis, Rebuff. de pact. poss. n. 218. non tamen requiritur quod provisor sit actu Sacerdos, sed sufficit quod intra annum promoveatur: & in Gallia intra biennium, quia annus datus provisorio ad se promoveri faciendum, non computatur in Gallia, nisi à die adeptæ pacificæ possessionis: non dicitur autem pacifica, nisi post annum, & per consequens conceditur biennium. Rebuff. in praxi, tit. de non prom. intra annum, n. 45. Theveneau ad ordinat. Reg. lib. 1. tit. 4. art. 4. in verbo ou dedans deux ans, Addent. ad Paris. de resignat. lib. 1. g. 1. ad n. 20.

16 Semper tamen requiritur quod provisor habeat ætatem requisitam tempore provisionis, veluti in beneficio curato necesse est ut obtineat ætatem viginti quatuor annorum completorum. Duo enim hac in re consideranda sunt, quorum prius est ætas, postea ordo Sacerdotalis: primum, videlicet ætas, debet intervenire tempore provisionis, Tournet in recollect. arrestor. littera B. n. 19. Patris. de resign. lib. 4. g. 1. n. 14. Gratian. de sept. forens. c. 8. numero 10.

17 Annus autem qui datur ad promovendum, aut in Gallia biennium, non datur ad complendam ætatem, quæ ut dictum est, debet esse perfecta tempore provisionis, etiam si ante primam ordinationem provisor complect ætatem necessariam, Ioan. Andr. in cap. ei cui n. 5. de præbend. in 6. & post illum Lotter. de re benef. lib. 2. g. 47. n. 18. sed duntaxat tempus illud datur ad suscipiendum Ordinem quæ-

Sanlegeris Tom. II. Pars. I.

toctius fieri poterit, dicto cap. licet canon. de elect. in 6. Abb. in dicto cap. cum in cunctis, §. inferiora, n. 10. extra de elect. Sed tamen in contrarium adeft opinio Barbofæ in tract. de paroch. c. 5. n. 1. & 2. asserentis sufficere quod provisor de beneficio curato, sit in ea ætate, ut intra annum promoveri queat: quod ante eum voluit Rebuff. in praxi, tit. de requisit. ad collationem bonam, n. 33. & 34. Hoc tamen limitans, nisi ex lege foundationis actuale sacerdotium requiratur. Quod & voluit Bleyn. in tract. de benef. in titulo, de simplici & duplici benef. n. 8 in gl. B. post attestum Senatus, de quo Louet lit. B. n. 4.

CAPVT CXCV.

Coadjutorem Episcopo etiam cum futura successione datum, non posse facere solemnem ingressum in civitate, vel Diocesi quoad vivit Episcopus Coadjutus: cum sit tantum possessor officii Coadjutoris, non autem Prælati illius Ecclesiæ. Invito Principali non potest Coadjutor exercere, quando principalis potest & vult ipse exercere. Beneficia solus Coadjutus confert etiam sine consensu Coadjutoris. Pensione Coadjutori assignata non debet nisi à die exercitii coadjutoris. Et eum, qui semel ob infirmitates Coadjutore obtinuit, non posse penitere sub prætextu sanitatis recuperatæ.

SUMMARIUM.

- 1 Coadjutor vivente Coadjuto non potest facere solemnem ingressum.
- 2 Coadjutor vivente principali solus habet jus ad rem in Episcopatum.
- 3 Coadjutor Episcopi non potest dici Prælati illius Ecclesiæ, etiam si datus fuerit cum futura successione, quando vivit Coadjutus.
- 4 Coadjutor vivente principali non capit possessionem beneficii.
- 5 Afferitur decisio sacre Congregationis super quaestione proposita.
- 6 Coadjutor non potest exercere, si ejus Principalis possit & velit tractare spiritalia: ipso tamen impedito, non potest prohiberi quin Coadjutor exerceat.
- 7 Quæ sit differentia inter Coadjutorem Episcopi, & eum qui deputatus est Canonico Coadjutor, qui non potest invito Principali exercere, reprobato consilio Navarri in contrarium.
- 8 Explicatur textus in cap. ult. de offic. vicar. in 6.
- 9 Quando Episcopus non est sane mentis, ejus Coadjutor beneficia confert, resignationes admittit, & cetera muneri Episcopali incumbentia præstat.
- 10 Collatio beneficiorum non spectat ad Coadjutorem quando Coadjutus est compos mentis.
- 11 Ampliatur ut procedat, etiam si Coadjutori data sit facultas exercendi omnia, quæ de jure vel consuetudine ad coadjutorem spectant.
- 12 Coadjutor non potest se ingerere in collationem beneficiorum, quia collatio est in fructu, fructus autem ad Coadjutorem spectant.
- 13 Reprobatur sententia illorum, qui censuerunt Coadjutum non posse conferre beneficia sine consilio & consensu Coadjutoris.